

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

KATKILARIYLA

**BAŞKENT
ÜNİVERSİTESİ**

**GELECEK
GENÇLERİN**

Kültür Endüstrileri Destek Programı

Mesleğim
Kültürüm

**Kültürel Üreticiler için
Girişimcilik ve Kariyer Gelişimi Projesi**

YAKEM

EĞİTİCİ EĞİTİMİ İÇERİĞİ

6. Dijitalleşme ve Platform Ekonomisi

KATKILARIYLA

MESLEĞİM KÜLTÜRÜM EĞİTİCİ EĞİTİMİ İÇERİĞİ

6. Dijitalleşme ve Platform Ekonomisi

Yaratıcı Endüstriler ve dijitalleşme

Milli Eğitim Bakanlığı dijital dönüşümü şu şekilde tanımlar¹:

Hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu imkanlarla değişen toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda, organizasyonlarda daha etkin ve verimli hizmet vermek, ayrıca faydalanıcı memnuniyeti sağlamak üzere insanın, iş süreçleri ve teknoloji unsurlarında gerçekleştirdiği bütüncül dönüşümdür.

Bunu birkaç teknolojiyle sınırlamanın zorluğuna dikkat çeken Bakanlığa göre “web 2.0, mobil, genişbant internet, bulut bilişim, dijital medya, büyük veri, yapay zeka, artırılmış gerçeklik, nesnelerin interneti ve 3D yazıcılar” çığır açıcı etkileri ile çok derin bir değişime neden olmaktadır.

Peki kültür üreticileri için dijitalleşme ne anlama gelir? İlk akla gelen e-ticaret ve türevleri olur. Bu kısmen doğrudur, ancak tek başına yeterli değildir. Birincisi kültürel ürünleri ya da hizmetleri kitleye ulaştırmak başka bir ürünün satışından ayrılır. Daha derinlikli bir ilişki, bir tanıma ve sempati duyma süreci gerektirir. Örneğin internette en ucuz konseri değil, sevdiğimiz sanatçının konser biletini ararız. Yani bir sonraki bölümde değineceğimiz izleyici

¹ <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/dijital/dijital-donusum>

KATKILARIYLA

geliştirme öne çıkar. Kitle ile bağ kurmadan kültürel girişimleri yürütmek oldukça zordur.

İkincisi ise dijitalleşmenin getirdiği paylaşım imkanlarıdır. Artık dünyanın her köşesine ulaşan sanal ağların üyeleriyiz. Bunu dikkate alarak ağda olan bitene duyarlı olmak önem kazanıyor. Yani dijital dünyanın getirdiği fırsatlar ve tehditleri sürekli izlemek ve doğru adımları atmak çok önemli hale geldi. Örneğin bir çini sanatçısı geleneksel motifleri özgün şekilde yorumlayabilir. Bunlar seramik üzerine uygulanabileceği gibi dijital formatta oyun sektörüne (tarihi bir oyun) ya da tekstil sektörüne (özel bir koleksiyon) satılabilir. Kısacası dijitali yüzeysel değil ayrıntılı ele almak kültürel üreticilerin yararınadır.

Platform ekonomisinin dinamikleri

Platform Ekonomisi² olarak adlandırılan yeni dönemin getirdiği değişimleri bizzat yaşamaktayız. Burada kastedilen şey sadece dijital platformları mümkün kılan teknolojik altyapı değildir. Çünkü tek yönlü teknolojik altyapı tek başına yaşadığımız değişimi anlamaya yetmez. Bizler bugün insanların hayatını sürdürmek için farklı para kazanma yöntemleri ile karşılaştıkları bir ekonomik sistemden bahsediyoruz.

Bu sistemde maddi varlıkların önemi görece azalırken düşüncelerin ve ilişkilerin önemi artmaktadır. İlişilerden kastımız farklı bağlantı noktaları arasında iletişim ve etkileşim sağlayan aracılık süreçleridir. Bir yaklaşıma göre bu süreçlerde erken dönem sanayi devriminde bir fabrikaya sahip olarak elde

² Marc Steinberg, *The Platform Economy: How Japan Transformed the Consumer Internet* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 2019).

KATKILARIYLA

edilen avantajlardan çok daha fazlası bir platforma sahip olarak da sağlanabilmektedir³.

Bu durumun bizim için anlamı nedir? Birincisi platformların sürekli kullanıcı sayısını arttırma hedefinden kaynaklanan genişlemesidir. Bu genişleme sayesinde platformlar dışı ekonomik faaliyetlerin alanı her geçen gün daralmaktadır. İkincisi ise platformların küresel düzeydeki taleple ilişkili şekilde ürettikleri biçimler ve beğenilerdir.

Böylece yerel olarak sadece kendi kitlesine hitap eden üretim/ticaret yapma imkanları günden güne daralmaktadır. Önümüzdeki on yıllarda ise bu niş pazarlar çok istisnai düzeylere inme ihtimali ile karşı karşıyadır. En açık ifadesi ile artık dünyada neler olup bittiğine ilgilenmeden hayatını kazanmak gittikçe zorlaşmaktadır. Özellikle kültürel değerlerin hızla sınırları aştığı bu yeni dijital dünyada kültürel ve sanatsal üretimin çok daha dikkatli olması gerekir.

Yaratıcı endüstriler düşüncesi ne yaptığımızı değil (Örneğin resim, seramik, el işi ya da tasarım yapmak) bunu hangi ortamda yaptığımızla ilgilenmektedir. İşte bu ortam yukarıda tanımladığımız şekilde hızla dijitalleşen ve hızla dünyanın geri kalanıyla ilişki kurmaya devam eden dinamik bir pazardır.

Kültürel üreticilerin kendi sanatlarını, uzmanlıklarını ve kültürel değerlerini korumaya devam ederken dijitalleşen dünyanın getirdiği değişimlere karşı da duyarlı olmaları faydalı görünmektedir.

---

³ Martin Kenney ve John Zysman, "The rise of the platform economy", *Issues in science and technology* 32, sy 3 (2016): 61-69.